

בית מדרן

פרשת וירא
 י"ט חשוון תשפ"א
 מפטירין: ואשה אחת (מלכים ב' ד')

עלון מס' 272

לע"נ מרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א

העיר	כניסת השבת	צאת השבת	רבינו תם
ירושלים	16:31	17:21	17:56
תל אביב	16:27	17:18	17:52
חיפה	16:27	17:18	17:52
באר שבע	16:30	17:21	18:56

אין לקרוא בעלון בשעת התפילה

הרב המקדים: הרה"ג רבי מרדכי נויגרשל שליט"א
 מרצה בכיר ומגדולי מזכה הרבים וי"ר ארגון 'הדות מזווית שונה'

שיעורו השבועי

של מרן הראש"ל הרה"ר לישראל אב"ד בביה"ד העליון
 הגאון הגדול רבי יצחק יוסף שליט"א
 נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל

כותב השיעור: הרב דביר פרץ שליט"א
 עורך השיעור: הגאון רבי יצחק לוי שליט"א
 רב העיר נשר | וחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל

הלכות אמירה לגוי בשבת

אמירה לגוי בדבר השנוי במחלוקת הפוסקים. אמירה לגוי לחמם מרק בשבת.
 אם יש חשש מחזי כמבשל בפלאטה חשמלית. אמירה לגוי לערות מים חמים לחמין
 שמצטמק. אמירה לגוי לחתוך סלט ירקות דק דק לאחר זמן.

יכולים לסמוך עליהם לענין לומר לגוי שיחמם לנו
 מרק בשבת, כי ספק דרבנן להקל.

אמירה לגוי באיסור השנוי במחלוקת

א. בשיעורים הקודמים הסברנו בהרחבה שאיסור
 אמירה לגוי בשבת הוא מדרבנן, ולא כמו שכתוב
 במכילתא (בא פרשה ט) שהאיסור הוא מהתורה. ולכן
 בכל איסור שהוא שנוי במחלוקת, אף על פי שאנחנו
 פוסקים לאסור, מותר לומר לגוי לעשותו, כדין ספק
 דרבנן לקולא, וכמו שכתבו הרבה אחרונים, מרן
 החיד"א בברכי יוסף (שיורי ברכה סי' שיש סק"א) בשם
 מהרי"ל ואלו הורב שער אריה, וכן כתב התפארת
 ישראל על המשניות (בכלכלת שבת בסוף דיני אמירה
 לעכו"ם אות ה), והרב זרע אמת (ר"ס מ), ועוד. והבאנו
 לזה ראיה ממה שכתב מרן הבית יוסף (סימן שיד) לגבי
 פותחת החבית, שכתב מרן הבית יוסף שיש להתיר
 על ידי גוי כיון "דאיכא מאן דשרי".

חימום מרק על ידי גוי

ב. בשיעור הקודם הבאנו לזה דוגמא, בדין בישול
 אחר בישול בלח' שנחלקו בו הפוסקים, ומרן השלחן
 ערוך (סימן שיש סעיף ד, ה, טו) אסר כדעת רש"י (שבת
 לד:), הרא"ש (פ"ג דשבת סימן י) ורבינו יונה (הובא בנימוקי
 יוסף ב"ב י:), אולם מאחר שהרמב"ם (פ"ט מהלכות שבת
 ה"ג) והרשב"א והר"ן והריטב"א (שבת מ: מ) מתירים
 מותר לומר לגוי לחמם מרק צונן בשבת, אנחנו

1 יש חילוק בין חימום תבשיל שיש בו "רוטב", לבין תבשיל שיש
 בו "מרק", תבשיל שרובו יש ויש בו רוטב כגון קציצות דגים
 עם רוטב, או חמין של בשר ועוף ותפוחי אדמה וקטניות, מותר
 לחממו גם על ידי ישראל, אבל תבשיל של מרק אף על פי שיש
 בו הרבה ירקות ואטריות וקניידלך וכדומה, אסור לחממו בשבת,
 וכמבואר חילוק זה בין רוטב למרק בחזו"ע שבת ח"א (עמ' פב).

הקושיא מדברי מרן והרמ"א

ג. יש שהקשו על היתר זה כמה שכתב הרמ"א (סימן
 רנג סעיף ה): וכל הדברים שאסור לעשות מדברים אלו
 [בדיני חימום התבשיל בשבת], אסור לומר לאינו
 יהודי לעשות. לכן אסור לומר לאינו יהודי להחם
 הקדירה אם נצטנן, ואם עשה כן אסור לאכול אפילו
 צונן. עד כאן לשונו. ועל כרחך מדובר בתבשיל
 לח, כי הרי תבשיל יבש מותר גם לישראל לחמם.
 ונמצא שאין לחמם תבשיל לח אפילו על ידי גוי.
 ואמנם אנחנו הספרדים לא קיבלנו עלינו הוראות
 הרמ"א², אלא רק הוראות מרן הבית יוסף, 'לכו אל
 יוסף אשר יאמר לכם תעשו', אבל המקור לדברי
 הרמ"א הוא מתשובת הרשב"א שהביא בבית יוסף
 (שם), וכאשר מרן כותב הלכה בבית יוסף, והשמיט
 אותה בשלחן ערוך, בדרך כלל הלכה כמו שכתב
 בבית יוסף³, כי מרן סמך על המעיין בבית יוסף, ואין

2 כאשר הרמ"א חולק על מרן הבית יוסף, כגון בדין כלי זכוכית
 בפסח (שלחן ערוך סימן תנא סעיף כו), ודאי שלא קיבלנו
 הוראות הרמ"א. ובמקום שמרן לא גילה דעתו, יש מחכמי
 המערב שסוברים שקיבלנו הוראות הרמ"א. אבל הגאון רבי
 יוסף ידיד הלוי (בשו"ת ימי יוסף ח"א חאה"ע סימן א דכ"ב ע"ד
 והלאה) ועוד, חולקים על זה, וסוברים שלא קיבלנו הוראות
 הרמ"א כלל, עם כל הכבוד לרמ"א, אין צורך להאריך במעלתו
 וחיבותו, תראו מה שכתב עליו החתם סופר (בתשובה חאה"ע
 סימן קנא), אבל הכוונה היא שהרמ"א הוא כאחד הפוסקים
 החשובים, כמו הרה"ר והר"ן ושאר הפוסקים החשובים שלא
 קיבלנו הוראותיהם כמו שקיבלנו הוראות מרן.

3 מכאן נלמד חשיבות לימוד הבית יוסף, כי יש שם כמה וכמה
 הלכות שלא מובאות בשלחן ערוך. וכן כאשר מרן כתב בשלחן

השבוע זכות עלון "בית מרן" מוקדש ל:

מיכאל בן אליס עליזה
 לרפואה שלימה וכל הישועות

לכל המעונין שזכות עלון 'בית מרן' יוקדש עבורו לתפילה ולרפואה שלימה או להבדיל לעילוי נשמת
 חייגו: *5290

קו הלימות 'בית מרן'

עם מיטב השלוחות
 שאלות בהלכה, שיעורי תורה,
 שלוחות מרתקות לנשים
 ושלוחות מיוחדות לילדים

התקשרו: *5293

תוכן העניינים:

- עמ' 4-1 השיעור השבועי**
 מורנו ורבינו רבי יצחק יוסף שליט"א
- עמ' 5 פרשת וירא**
 הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
- עמ' 5 בעקבות רבותינו**
 המקובל האלקי רבי אור שרגא זיע"א
- עמ' 6 מאור ישראל**
 הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
- עמ' 6 אקטואליה בהלכה**
 הרב אברהם דניאל שליט"א
- עמ' 6 פינת הבריאות**
 כמה דברים שחשוב לדעת לפני שבועים
- עמ' 7 לחיות עם האמונה**
 הרה"ג רבי יעקב לוגאסי שליט"א
- עמ' 7 חינוך ילדים**
 הרה"ג הרב אבנר קוואס שליט"א

אנשים הנמצאים בכיזב או מכל סיבה שהיא שלא יכולים להתפלל במניין
 ניתן להצטרף ולשמוע את שעות המניינים ב: *5293 *שלוחה 16

ראיה ממה שהשמיט דין זה בשלחן ערוך. ואם כן לכאורה איך אמרנו שמוטר לקחת מרן צונן מהשלחן, ואפילו מהמקרר, ולומר לגוי לחמם אותו בשבת על הפלאטה, הרי מרן הבית יוסף והרמ"א אסרו לומר לגוי לחמם הקדירה בשבת, אפילו שהתבשיל היה מבושל כל צרכו. וגם מה יענו הפוסקים שהזכרנו, שהתירו לומר לגוי לחמם תבשיל לח בשבת כיון שיש מתירים על ידי ישראל. וגם מה נענה למה שכתב מרן הבית יוסף עצמו בסימן שיד הנ"ל, שמוטר לומר לגוי לעשות דבר השנוי במחלוקת? לכאורה הרשב"א הנ"ל שהובא להלכה בבית יוסף ובהגה, סותר את כל המהלך שלנו.

התירוץ

ד. בכדי ליישב צריך לפתוח את המקור - הבית יוסף ותשובת הרשב"א - בפנים, ומי שיפתח יראה שישנם שתי מילים שהרמ"א מחק, הרשב"א כתב: אסור לומר לאינו יהודי "להדליק האש" ולהחם הקדירה, וכך גם העתיק הבית יוסף, והלא הדלקת האש אסורה לכל הדעות, ולכן אסר לומר לגוי, ואם כן אין שום ראייה לאסור לחמם תבשיל לח שהוא שנוי במחלוקת. ויתכן שגם הרמ"א מודה לזה, ומה שמחק תיבות אלו, כי מאחר שהוא עוסק בדיני שהייה והטמנה, וכבר כתב: "וכל הדברים שאסור לעשות מדברים אלו", מובן שעוסקים באיסורים שהם לכולי עלמא, ומיותר להדגיש שוב.

חידושו של הרשב"א

ה. אם תשאלו, אם כך מה החידוש בדברי הרשב"א שאסור לומר לגוי להדליק את האש, הרי זהו הדין הפשוט של "אמירה לגוי שבות"? אלא החידוש הוא בהמשך דבריו: ואם עשה כן אסור לאכול אפילו צונן. שהרי לכאורה אחר שהתבשיל נצטנן הלכה ההנאה ממעשה הגוי שחיים, ובכל זאת מחדש הרשב"א, כיון שאמר לגוי לעשות מלאכה דאורייתא, קנסוהו שאסור שלא יהנה מהתבשיל בשבת כלל. על כל פנים רואים שאין שום סתירה בין פסק הרמ"א לכלל שאמרנו, והוא אמת ויציב ונכון וקיים, שכל שהפוסקים חולקים ביניהם, אפילו שלהלכה נפסק לאסור על ידי ישראל, אפילו הכי על ידי גוי מותר, כי ספק דרבנן לקולא.

צריך עיון על הצריך עיון

ו. הביאור הלכה (סימן רנג ס"ה סד"ה להחם) הביא מה שכתב הברכי יוסף בשם אחד האחרונים - התכוין למהרי"ל ואלי והרב שער אריה הנ"ל - שאפילו דבר שיש בו מרק, יש להקל לחממו על ידי אינו יהודי, אך לא יתנו על האש ממש אלא כנגד האש. וכתב הביאור הלכה שצריך עיון אם לסמוך על זה. אמנם כאן הסתפק, אבל יש מקומות במשנה ברורה שסמך להלכה על הכלל שכאשר הפוסקים חולקים ביניהם מותר לומר לגוי, וכגון מה שכתב (בסימן שב סק"ו) בדין ניעור בגד מאבק, שיש מתירים וסוברים שכל האיסור הוא לנער מטל דוקא, ויש אומרים שהוא הדין באבק, וכתב המשנה ברורה שעל ידי גוי מותר. מעניין שכאן נשאר הביאור הלכה בצריך עיון, אבל אנחנו לא צריכים עיון, וסומכים על החיד"א וסיעתו, וכפי שמשמע בבית יוסף סימן שיד, וכמו שכתבו הזרע אמת ועוד. לכן להלכה ולמעשה מותר לומר לגוי קח את המרק מהרצפה או אפילו מהמקרר - שהוא צונן לגמרי - ותינוח על הפלאטה, ויתחמם יותר מחום שהיד סולדת בו.

מחזי כמבשל

ז. הזכרנו שלא יתן בשבת קדרה על האש אפילו על ידי גוי, ואפילו שהתבשיל מבושל כל צרכו, והטעם הוא משום מחזי כמבשל. אולם כל

ערוך סתם ויש אומרים, אמנם בדרך כלל הלכה כסתם, אבל אם דעת היא אומרים היא דעת רוב הפוסקים הרי זה יוצא מן הכלל והלכה כדעת היש אומרים. ואין ידע הלומד אם דעת היש אומרים היא דעת רוב הפוסקים, לכן צריך ללמוד בית יוסף, ושם מובאים כל הפוסקים.

החשש של מחזי כמבשל שייך על כירה, לא על פלאטה חשמלית, כי הפלאטה נועדה לחימום ובדרך כלל לא מבשלים עליה, ולכן מותר לומר לגוי שיקח את המרק מהמקרר ויניחו על הפלאטה ממש. הרשב"א (שבת מ:.) כתב יסוד חשוב, שמוטר לחמם תבשיל כנגד המדורה, ואין לחוש למחזי כמבשל, כי אין דרך לבשל כן ברוב פעמים. ולפי זה גם בפלאטה, אפילו אם מבחינה מציאותית יכולה לבשל, כגון שישים עליה תפוח אדמה מערב שבת יכול להיות שעד למחרת יתבשל, ויכול להיות שלפעמים ירצה לבשל עליה באופן חד פעמי, בכל זאת מדגיש הרשב"א שכל איסור מחזי כמבשל הוא בדבר שהדרך לבשל בו ברוב פעמים, אבל על פלאטה לא מבשלים ברוב פעמים, ולכן להלכה אין מחזי כמבשל בפלאטה חשמלית.

החילוק בין קדרה ריקנית לפלאטה

ח. מרן זצ"ל בשו"ת יחוה דעת חלק ב' (סימן מה) כתב תשובה בענין להחזיר על הפלאטה תבשיל יבש שהוא קר. והביא שם מה שכתב מרן השלחן ערוך (סימן רנג סעיף ה): המשכים בבוקר וראה שהקדירה תבשילו, וירא פן יקדיח יותר - כגון שיש לו אורחים, או שרוצה לקיים מצות עונג שבת - יכול להסיר ולהניח קדירה ישנה ריקנית על פי הכירה ואז ישים הקדירה שהתבשיל בתוכה על גבי הקדירה ריקנית. וכאן הדגיש מרן שני תנאים, א. יזהר שלא ישים קדירתו על גבי קרקע. ב. ושתהיה רותחת - פירשו האחרונים שתהיה כחום שהיד סולדת בו. ולכאורה המחמם על פלאטה דינו כמחמם על קדירה ריקנית שעל הכירה, ואם מרן אסר להחזיר על גבי הקדירה הריקנית אם הניח את התבשיל על הקרקע רגע אחד, כיצד אנחנו מתירים לקחת תבשיל מהמקרר ולחמם על גבי הפלאטה. אולם הרב שם סמך על מה שכתבו האחרונים לחלק בין תבשיל לח ליבש, דוקא בתבשיל לח אין לחממו לאחר שהתבשיל היה על הקרקע, מה שאין כן תבשיל יבש אפילו שהוא צונן לגמרי מותר לחממו על גבי קדירה ריקנית שעל הכירה, והוא הדין על גבי הפלאטה. אבל האמת, שמרן זצ"ל מתיר גם בתבשיל לח שהניחוהו על גבי קרקע, לחזור ולחממו על גבי הפלאטה, כל שהוא חם בחום שהיד סולדת בו. ובזמנו הקשיתי למרן זצ"ל, איך אפשר להתיר, הרי מרן השלחן ערוך התנה שלא יניח הקדרה על גבי קרקע, ואמר לי שצריך לעיין בזה. ולאחר שנים התבוננתי וראיתי שיש לחלק, כי בזמנם היו רגילים לבשל על גבי הגירה, וכאשר האש היתה חזקה ויכלה לשרוף את התבשיל, מה היו עושים? היום יש כפתור ומנמיכים את הגז, אבל בזמנם שבישלו על האש היה כמה אפשרויות, ואחד מהם להגביה את קדירת התבשיל על ידי קדירה ריקנית, וכך יהיה מרחק בין הגחלים לתבשיל והוא לא ישרף. נמצא שהנחת קדירה ריקנית היא חלק מצרכי הבישול שהיו רגילים לעשות, כמו שהיום רגילים להנמיך את הגז, ולכן מרן השלחן ערוך הצריך בה שני תנאים, שהקדרה אינה על הקרקע ואינה רותחת, אבל פלאטה חשמלית שאין דרך לבשל בה, ושמה עליה "פלאטה של שבת", מותר להניח עליה תבשיל יבש המבושל כל צרכו, ואפילו בלי שני התנאים, כי חז"ל גזרו משום מחזי כמבשל ולא מחזי כמחמם. וממילא אין שום קושיא מהשלחן ערוך. [א.ה. ע"ע בשו"ת יביע אומר ח"י חאו"ח סימן כב ד"ה גם].

מעשה בחכם בן ציון

ט. פעם סיפרתי שנתתי שיעור באיזה כולל בירושלים, ודיברתי על דין פלאטה חשמלית, באמצע השיעור קם אחד האברכים ואמר: אבל חכם בן ציון אבא שאול מחמיר בפלאטה משום מחזי כמבשל! חכם בן ציון עוד היה בחיים חיותו ואמרת: לאותו אחד, תראה לו את הראיה מהרשב"א שאמרנו, תראה לו את דברי הזרע אמת, תראה לו את דברי המהרי"ל (הל' שבת דף לו) שהתיר להניח תבשיל על המעזיבה בתנור, כי אין דרך לבשל שם. קם אברך אחר ואמר: אני למדתי בכיתה של חכם בן ציון, ואני זוכר איך היה הסיפור, בהתחלה חכם בן ציון אמר שאין מחזי כמבשל בפלאטה כיון שאין רגילות לבשל עליה, קם אחד התלמידים ואמר, כבוד הרב, ראיתי באולמי "היכל דוד" בירושלים שמבשלים על הפלאטה, קם עוד תלמיד ואמר, גם במלון

פלוני ראיתי שמבשלים על פלאטה. חכם בן ציון שמע עדות ועוד עדות, אמר, טוב, אם כך יש מחזי כמבשל בפלאטה. אבל האמת היא שהטעו אותו, כי מי רגיל לבשל על הפלאטה?! וכי בכל העולם - בסין ובאמריקה והודו - מבשלים על פלאטה?! ברור שאין רגילות לבשל על פלאטה, וכבר הבאנו מהרשב"א שהכל נמדד לפי רוב פעמים.

להציל את החמין

י. דוגמא נוספת לכלל שבדבר השנוי במחלוקת יש להקל על ידי גוי. אדם קם בבוקר ורואה שהחמין עומד להישרף, כנראה הוא לא שם בו מספיק מים מערב שבת, וחושש שעד שיחזור מהתפלה החמין ישרף, אבל הוא רוצה לאכול חמין טוב ולקיים מצות עונג שבת, וכמו שכתב הרא"ש (פ"ג דשבת ס"ט א) שעם ישראל אדוקים במצות עונג שבת, וכל שכן כשיש לו שבת חתן וכדומה ובאו אורחים ורוצה שיהיה לו חמין לתת להם. הוא רוצה לקחת מים חמים מקומקום המונח על גבי הפלאטה ולערוות על החמין, האם מותר לו? לבני ספרד אסור, ולבני אשכנז מותר. מרן השלחן ערוך (סימן רנ"ג סעיף ד) כתב: יש למחות ביד הנוהגים להטמין מבעוד יום קומקום של מים חמים ונותנים אותם לתוך הקדירה בשבת כשהתבשיל מצטמק". עיקר דין זה שנוי במחלוקת רבינו יונה והר"ן, כפי שהובא בבית יוסף, שרבינו יונה כתב לאסור, והר"ן כתב להתיר.

דברי רבינו יונה

יא. תראו את לשון הבית יוסף (סימן רנ"ג): כתוב בנימוקי יוסף ריש פרק לא יחפור (ב"ב י). בשם רבינו יונה (באגרת התשובה), ומכשלה גדולה תחת מקצת העם שטומנים קומקום של מים חמים ליתן לתוך הקדירה בשבת כשהתבשיל מצטמק, ופעמים שהאחד אין היד סולדת בו והאחר היד סולדת בו, ומתבשל זה עם זה ונמצאו מבשלים בשבת, ואף על פי שהם רותחים, אם פסקה כח רתיחתם יש בהם משום בישול. איך פסקה רתיחתם? בהגהות והערות על הבית יוסף (הוצאת מכון ירושלים אות פו) הביאו את לשון רבינו יונה בשלימות, ושם מבואר שהרתיחה פסקה על ידי העירוי, כי ברגע שלוקח המים ומערה לחמין, בינתיים היו באויר והתקררו, ומכיון שיש מאן דאמר שעירוי ככלי שני ולא מבשל, כשהמים חוזרים לכלי ראשון חזר כוחם לבשל, וזהו הבישול שלהם. על כל פנים בדברי הבית יוסף בשם הנימוקי יוסף בשם רבינו יונה מבואר שיש שני טעמים לאסור, א. פעמים שאין היד סולדת במים או בתבשיל, ועל ידי נתינת המים יתבשלו. ב. המים מתקררים באויר ועל ידי שמתערבים בתבשיל מתבשלים. לאפוקי ממה שכתב בספר מנוחת אהבה (פ"ג הערה 54) שמרן הבית יוסף כתב רק טעם אחד שהמים לא יהיו בחום שהיד סולדת בו, ובקדירה יגיעו לחום שהיד סולדת בו ובכך הוא מבשלים. ולפי זה כתב להתיר אם המים שבקומקום הם יותר מהחום שהיד סולדת בו. אבל כל אחד יקרא את לשון הבית יוסף כמו שקראתי לכם כעת מילה במילה, ויראה שכתב שני טעמים לאסור.

דברי המנוחת אהבה

יב. המנוחת אהבה הקשה עוד, הלא אם נניח שהמים היו שבעים או שמונים מעלות, כמה מעלות ירדו באויר? אולי עשר מעלות, אבל עדין הם בחום שהיד סולדת בו, ומדוע שיהיה איסור לערבם בתבשיל?! מכוח קושיא זו העמיד אוקימתא בדברי רבינו יונה שמדובר שהמים בדיוק בחום שהיד סולדת בו, לא פחות ולא יותר, ועל ידי שנספכו באויר ירדו מעט מחום שהיד סולדת בו, וכשמגיעים לתבשיל חוזרים ומתבשלים, אבל באמת אם

4 אפילו שהמים שישפוך הם היו מועטים ביחס לחמין, והחמין ישאר רוב יבש, והלא דעת מרן הבית יוסף (סימן רנ"ג) שתבשיל שרובו יבש אפילו שיש בו מעט רוטב אין בישול אחר בישול, ומדוע כאן מרן אסר? צריך לומר שבדרך כלל לא אכפת לי מהמיעוט, אלא הולכים אחר הרוב שהוא העיקר, אבל כאן ניחא לי בהוספת המים, כי בלעדיהם כל החמין ישרף, ולכן אפילו שהם מיעוט אסור.

המים חמים ביותר מותר לשפוך מהם על התבשיל. ובהו חלק על אחרונים רבים ובראשם על מרן זצ"ל, ומרן זצ"ל ענה לו בכמה מקומות (ע' בשולי הסכמתו לשו"ת תפלה למשה ח"א, ובחזו"ע שבת ח"ד עמ' שצג): 'מי מדד בשעלו מים' (ישעיהו מ, יב), כיצד ניתן לדעת בדיוק את מדת החום של המים שהם בדיוק בחום שהיד סולדת בו ולא יותר מעט, האוקימתא שלו דחוקה ביותר.

זיל בתר טעמא

יג. מה שמרן זצ"ל ענה למנוחת אהבה הוא לרווחא דמילתא, אבל אני אומר יותר מכך, זה לא נכון לומר שרבינו יונה דיבר על מים שהם בדיוק בחום שהיד סולדת בו, כי רבינו יונה שאסר נימק; דאיכא למאן דאמר בירושלמי שעירוי דינו ככלי שני, וכשהמים מגיעים לחמין הם חוזרים ומתבשלים, ויש בישול אחר בישול בלח. וכי אותו מאן דאמר בירושלמי דיבר על מים שהיו בדיוק בחום שהיד סולדת בו?! מה פתאום, לאותו מאן דאמר כל עירוי הרי הוא ככלי שני. וכבר ביארו התוספות (שבת מ: ד"ה ושמע) את החילוק בין כלי ראשון לכלי שני, שכלי ראשון יש לו כוח לבשל מאחר והיה על האש דפנותיו נשארים חמים, אבל כלי שני אינו מבשל כי המים שבו היו באויר והתקררו ודפנותיו הולכות ומתקררות, וכתב מרן הבית יוסף (יו"ד ר"ס קה) שכלי שני אינו מבשל אפילו הוא חם מאוד עד שהוא מעלה רתיחות. תשאלו, איך יכול להיות?! כך קבעו חכמים! ולכן המחלוקת אם עירוי מבשל או לא, היא אפילו במים רותחים מאוד. אם כן, איך המנוחת אהבה עשה אוקימתא בדברי רבינו יונה שמדבר על מים שהיד סולדת בהם בדיוק?! וכפי שהסברנו רבינו יונה חשש למאן דאמר שעירוי מבשל. לכן כל דבריו אינם נכונים, ואנחנו חולקים עליו כדרכה של תורה, הוא אהב לחדש ולהמציא, אבל במחילה מכבוד תורתו הלכה לא כמותו, ולהלכה אסור לשפוך מים על החמין ואפילו אם הם חמים מאוד, כי באויר פוסק כוח רתיחתם ונמצא מבשל בשבת.

עירוי מים חמים על ידי גוי

יד. כל האמור שלהלכה אסור לערות מים חמים על חמין שמצטמק, מדובר על ידי ישראל, אבל על ידי גוי מותר, כי דין זה שנוי במחלוקת הפוסקים, שהרי מרן הבית יוסף הביא שהר"ן תמה על רבינו יונה, וכתב להקל, וכן כתב רבינו ירוחם (ני"ב דס"ט רע"ב) בשם הרשב"א, וממילא אפשר להקל על ידי גוי, כלומר שאם יש לו עוזרת גויה בבית ורואה שהחמין עומד להישרף, יכול לומר לה שתשפוך מים חמים לקדרת החמין.⁵

חיתוך סלט על ידי גוי

טו. דוגמא נוספת לכלל שבדבר השנוי במחלוקת יש להקל על ידי גוי. עושים שבת חתן או ברית או אירועים אחרים ורוצים להכין סלט לאורחים, בדרך כלל סלט שרוצים לחתוך דק דק יש להכינו סמוך ממש לסעודה ולכל היותר להתחיל חצי שעה לפני הסעודה, אבל בשבת זו יש לו הרבה אורחים ורוצה להכינו לפחות שעתים לפני הסעודה, הדין הוא שישאר אסור להכין, כי כל ההיתר לחתוך דק דק הוא לאלתר, אבל השאלה מה הדין על ידי גוי, האם מותר לומר לשפחה גויה או פועל גוי שיכינו סלט כבר מליל שבת ויניחו במקרר לצורך סעודת הבוקר? התשובה שמותר, אך קודם כל נבאר הדין מתחילתו.

5 כמה זה חשוב שהלומד הלכות שבת לא ילמד רק קיצורי הלכות, לא ילמד רק משנה ברורה, אלא ילמד בית יוסף. כי איך אפשר בלי בית יוסף? על ידי לימוד הבית יוסף ידע שיש דעות לכאן ולכאן, ואף שנפסקה הלכה כמאן דאמר אחד, אבל על ידי גוי יש להקל, כי ספק דרבנן לקולא. וזה בעיקר לאברכים, או לבעלי בתים שיש להם הרבה שעות פנויות ללמוד, אבל בעלי בתים שיש להם שעה או שעתיים ביום ללמוד, ילמדו חזון עובדיה או ילקוט יוסף עם המקורות. ויכולים קבוצה ללמוד עם אברך תלמיד חכם שכבר למד בית יוסף, או למד ילקוט יוסף וחזון עובדיה עם המקורות, וילמד אותם. ילקוט יוסף עם מקורות זה לא "ספר קיצורים", כי מובא שם כל המקורות והדעות.

טחינה בירקות

טז. יש מחלוקת בעיקר הדין האם יש איסור טוחן בירקות או לא, לדעת ספר התרומה והרא"ה (הובאו בר"ן שבת ע"ד), רק בירק כמו סילקא שצריך עוד הכשר אחרי חיתוכו דהיינו לבשלו, יש בו איסור טוחן, אבל בעגבניות ומלפפונים ופלפלים וכדומה שאפשר לאכלם כמות שהם, אין בחיתוכם איסור טוחן כלל. וכן נראה מדברי התוספות והרא"ש (שבת ע"ד): וכן משמע מדברי הרמב"ם (פכ"א מהל' שבת ה"ה) שכתב: המחיתך את הירק דק דק כדי לבשלו הרי זה תולדת טוחן וחייב. משמע דוקא ירק שצריך לבשלו. אולם מרן בשלחן ערוך (סימן שכא סעיף יב) העתיק את לשון הרמב"ם, והשמיט התיבות "כדי לבשלו". נמצא שגם בירקות הנאכלים חיים שייך איסור טוחן כשחותך אותם דק דק.

טחינה לאלתר

יז. אולם סמוך לסעודה מותר לחתוך ירק דק דק, ואמנם דין זה לא מבואר בשלחן ערוך, אבל כן הוא בבית יוסף בשם תשובת הרשב"א (ח"ד סימן ע"ה) שמוותר לפורר לחם לפני התרגולים בשבת, ומה שאמרו בגמרא (שבת ע"ד): האי מאן דפרים סילקא חייב משום טוחן, הוא דוקא במחתך על מנת לאכלו מחר, או לאחר שעה, אבל לאלתר מותר, שלא אסרו על האדם לאכול מאכלו חתיכות גדולות או קטנות. וכמו בדין בורר, שבגמרא (שבת ע"ד) התיירו לברור אוכל מפסולת לאלתר, למרות שאם אינו לאלתר חייב. הרשב"א לא יחיד, הר"ן (בפרק כלל גדול ע"ד): הביא דברי הרשב"א, והוסיף שבספר המצוות גם כן התייר, לפי שהלחם עשוי מקמח טחון, ואין טחינה אחר טחינה. גם בחידושי המאירי (שבת ק"ד): מפורש כדברי הרשב"א. גם הבית יוסף העתיק דברי הרשב"א להלכה, וכתב שמשמע שאין מי שחולק, כי דימה יפה לדין בורר. ובלאו הכי ביארנו, שלדעת כמה מהראשונים אין איסור בחיתוך ירקות דק דק, אם הם ראויים לאכילה כמות שהם.

הלכה כמרן שקיבלנו הוראותיו

יח. הגאון החזון איש (סימן נז) חלק על הרשב"א, ולפי דעתו הרשב"ם

6 סימן לזיכרון, מי שלא יודע הוא עם הארץ.

והסמ"ג ורבי אליעזר ממיץ שלא חילקו בדבר חולקים על הרשב"א בזה, ולפי דבריהם בין לאחר זמן ובין לאלתר אסור לחתוך ירק דק דק, וכך פסק להלכה החזון איש. אבל אנחנו קיבלנו הוראות מרן הבית יוסף, וגם החזון איש עצמו באחת מאיגרותיו (נדפס בתחילת השלחן ערוך הוצאת מכון יהושלים) כתב, שהחולק על מרן הבית יוסף צריך לדעת שכביכול חולק גם על המלאך המגיד, כי שניהם יצירה רוחנית אחת. והחזון איש עצמו (יבמות סימן קלד) האריך לבאר מאיפה יצא לנו שקיבלנו הוראות בעלי השלחן ערוך, אבל כאן משום מה ערער על דברי הרשב"א שהביאם הבית יוסף בשתיקה. וכבר ביארנו שלמעשה אנחנו סומכים על ההיתר של הרשב"א לחתוך ירקות דק דק לאלתר, בפרט שהבית יוסף צירף את סברת הרא"ה ועוד שבירקות שראויים לאכילה כמות שהם אין חשש טוחן כלל, ואם כך יש כעין ספק ספיקא. לכן להלכה ולמעשה אנחנו פוסקים כדעת מרן הבית יוסף שקיבלנו הוראותיו. וכן כתב הגאון רבינו יוסף חיים בספרו בן איש חי (שנה שניה משפטים אות ב) שהמנהג לעשות סלאטה ולחתוך הירקות דק דק סמוך לסעודה. וכן כתב רבו הגאון רבי עבדאללה סומך בשו"ת זבחי צדק (ה"ב ר"ס כ) בשם האחרונים - מאמר מרדכי (סימן שכא סק"ז) ועוד.

מעיקר הדין הלכה כרשב"א

יט. אחר שהבית יוסף הביא דברי הרשב"א להלכה, כתב עוד: ומכל מקום נכון הדבר להזהיר שיחתכום לחתיכות גדולות קצת, ושיאכלו לאלתר, וכל כהאי גוונא נראה דלית ביה בית מייחוש לדברי הכל. ואמר המאמר מרדכי, אזהרה זו היא לחומרא בעלמא ולרווחא דמילתא, אבל מעיקר הדין יש לסמוך על הדין שלא לאלתר מותר לחתוך אף חתיכות קטנות. אמנם הגאון רבי חיים פלאגי (בכף החיים סימן ל אות לא) כתב, מה שנוהגים לחתוך בסכין מרור, בצל, צנון, חזרת, לא טוב עושים, דהוי ליה טוחן, אלא ישבר חתיכות גדולות. הוא הסתמך על אזהרת הבית יוסף הנ"ל. אבל כמה אחרונים כתבו שהבית יוסף כתב כן רק לרווחא דמילתא, ולכן להלכה מהדין מותר לחתוך ירק דק דק על מנת לאכלו חצי שעה סמוך לסעודה. וכל זה על ידי ישראל, אבל על ידי גוי מותר לומר לגוי שיחתוך הירק דק דק אפילו כוונתו לאכלו אחר זמן, כי יש מחלוקת אם יש איסור טוחן בירקות, ומכיון שאמירה לגוי שבות דרבנן, אומרים ספק דרבנן לקולא.

שיעור זה יופיע בשלימותו, יחד עם כל שיעורי מרן הראשון לציון שליט"א
בסדרת הספרים "השיעור השבועי" לפרטים: 077-2009-778

ניתן לשמוע בשידור חי ושיעורים קודמים בקו הליכות בית מרן 5293* שלוחה 2

באפשרותך להאזין בשידור חי לשיעורו השבועי של מרן הרשל"צ שליט"א מביהכנ"ס היזדים כל מוצש"ק.
הרב המקדים בשעה 20:30, שיעורו של הרשל"צ בשעה 21:00
וכן ניתן לשמוע גם שיעורים קודמים בקו הליכות "בית מרן" 5293* שלוחה 2

השבוע זכות השיעור "בית מרן" מוקדש:

שרה בת אורה אריאלה
הריון תקין ולידה קלה ועובר בריא בעיתו ובזמנו

לכל המעוניין להתברך מפני קודשו של מורינו ורבינו הראש"ל שליט"א בשידור חי בשיעורו השבועי להצלחה לרפוא"ש או לעילוי נשמת יקירכם חייגו: *5290

ניתן לשמוע את השיעור של הראש"ל שליט"א גם בתדרים החדשים של 'באן מורשת' 100.7 fm, 92.5 fm, 90.8 fm וב'קול חי' 92.8fm, 93.00fm

העלון להצלחתם של: אלישבע בת חגית- רפ"ו"שה, בן- חור בן יפה- שיצא מהקורונה, רפואה שלימה במהרה, מנשה בן שושנה- כל הישועות, מרדכי בן אסתר- רפ"ו"ש, ראובן בן שרינה- בשורות טובות, רבקה בת אסתר- בריאות ונחת מהילדים, רינת בת גילה- בריאות ופרנסה, שירה בת מעין- הצלחה בכל, חנה חני בת שרה- בשורות טובות, רבי דוד בן שמחה- רפואה שלמה.

הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
ראב"ד ירושלים וראש בד"ץ "אור שרגא"

פרשת וירא

ידעתי שהעומד לפני הוא הרבי מברדיטשוב, עתה יתכבד הרבי ויבוא אל ביתי לדור באכסניא המתאימה לו לפי כבודו.

השיב לו הרבי: הנה אברהם אבינו נחשב אצלנו לסמל של הכנסת אורחים, ואכן גדולה היתה הכנסת האורחים שלו שהיה מכבד את אורחיו כבוד גדול, כמו שמעידה התורה "וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה". אבל שאלה לי אליך, הלא גם לוט מכניס אורחים היה, וגם עליו נאמר (להלן יט א) "ויבואו שני המלאכים סדומה בערב ולוט יושב בשער סדום וירא לוט ויקם לקראתם וישתחו אפים ארצה", ומדוע אליו איננו מייחסים מידת הכנסת אורחים כאברהם? אלא, הבדל גדול יש ביניהם, לוט ראה מלאכים והכניסם לביתו בכבוד גדול, וזו איננה חכמה גדולה, אבל אברהם ראה שלשה אנשים פשוטים, עניים נודדים מכוסים באבק, ואותם הכניס בשמחה ובכבוד, זו היא מדת הכנסת אורחים אמיתית. אף אתה - המשיך הרבי - אדמור"ם וצדיקים אתה חפץ להכניס אל ביתך, אבל אנשים פשוטים אינך מכניס. טוב לי יותר להשאיר בביתו של המלמד ששמח להכניס לביתו גם אנשים פשוטים...

ניתן להשיג את ספרי הרב שליט"א בטל' 052-7626077

המקובל האלקי
רבי יהודה פתיה זיע"א
אלפים נושעו!! ידוע מעלת פדיון הנפש
שבכוחו להשיב מבני אדם חולי, צרה ויגון, וטוב וראוי לעשות פדיון נפש

מתוך דברי קודשו של
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
בעניין חשיבות פדיון נפש
**"והיא סגולה בדוקה ומנוסה
לרפואת החולים"**

רבי אגודת "בית מרח" עורכים פדיון נפש לכל שם ושם.
להעברת שמות שלכם ובני משפחתכם **חייגו 5290***

"וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האהל כחום היום. וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה" (יח א-ב).

יום שלישי למילתו היה, והוציא הקב"ה חמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים, אבל אברהם רצה אורחים והיה בצער גדול, ויצא לשבת בפתח האוהל אולי ימצא אורחים, עד ששלח לו הקב"ה שלשה מלאכים בדמות אנשים.

והקשה החתם סופר (תורת משה): הלא אין השכינה שורה מתוך עצבות אלא מתוך שמחה של מצוה (שבת ל:), ואברהם אבינו היה בצער גדול שלא היו לו אורחים, ואיך זכה לגילוי שכינה?

אלא, אומר החת"ס: כשראה הקב"ה את גודל צערו של אברהם אבינו הראה לו שלשה אנשים באים, ומיד התעוררה בליבו השמחה שזכה להכניס אורחים, ואז היה ראוי לגילוי שכינה וראה את השכינה שנגלתה אליו.

וזוהו שאמר הכתוב "וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה", מדוע נאמר פעמיים "וירא"? אלא, בתחילה "וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו" ושמה בליבו על האורחים שזימן לו הקב"ה, ומיד "וירא" את השכינה שנגלתה לו באותה שעה כיון ששמח בשמחה של מצוה.

"וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה" (יח ב).

פעם הגיע הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב ז"ע לעיר לבוב, בא לביתו של אחד מעשרי העיר וביקש להתאכסן בביתו, אך הלה לא הכירו וסירב לקבלו בביתו. הלך רבי לוי יצחק לביתו של מלמד התינוקות שגר בקצה העיר וביקש מקום ללון, וזה קבלו בסבר פנים יפות ופינה לו מקום בביתו הקטן כפי יכלתו.

לאחר מספר שעות התפרסמה השמועה בכל העיר שהרבי הקדוש מברדיטשוב הגיע לעיר והוא מתאכסן בביתו של המלמד. כל בני העיר התחילו לנהור אל ביתו של המלמד לראות את פני הרבי, והמלמד שמח שמחה גדולה על הזכות שנפלה בחלקו.

בין האנשים הרבים שבאו אל הרבי הגיע גם אותו עשיר שסירב לקבלו בביתו, פנה העשיר אל הרבי בהתנצלות: יסלח לי הרבי שנמנעתי מלהכניסו לביתי, לא

נכתב ע"י הרה"ג רבי משה והב שליט"א
רב מחבלות ישראל ומנהל מחלקת הכשרות והמזון בהרייה

בעקבות רבותינו הדליקו נר

המאור הגדול המקובל האלקי המלובן רבי אור שרגא זיע"א

ביום ראשון הקרוב כ"ח בחשוון יחול יום פטירתו של המקובל האלקי רבי אור שרגא זצוק"ל רבינו היה בן דורו של הבעל שם טוב והאור החיים הקדוש שהיה ידוע בקדושתו וגדולתו בתורה ושקד על דלתות התורה הקדושה יומם ולילה כמו שמואב בספר "זכרון רפאל" שבכל הלילות היה יושב ועוסק ברזין דאורייתא. וכשהתחיל להתנמנם היה כופה קערה נחושת על המנורה ושם מצחו עליה עד שהייתה מתחממת והיה מרגיש בחומה ומתעורר וממשיך בלימודו ואל יהי פלא בעיניך יען שהנר הוא כלי חרס והפתילה דקה נתונה בשמן קיק שאינו מתחמם מהר, אלא משך שעה ויותר.

ולא לחינם זכה לגילוי אליהו הנביא ז"ל.

ובאחד הפעמים שאל אותו מאיזה משפחה אני והשיב לו אליהו ממשפחת דוד המלך.

מצודתו הייתה פרושה גם על קהילות אחרות ודאג ליישוב היהודי בחברון באגרת ששלח בשנת תקמ"ב לקהילות משהד שתאסוף ותגייס כספים לחברון ולהעביר את הכסף לשד"ר שהגיע מחברון ליזד כדי לחזק ולבסס את הישוב בארץ ישראל, וכן עוד מכתבים שדאג להתייר עגונות ולהציל את היהודים ולבטל מעליהם כל מיני גזירות שמו הלך למרחקים ואף הגויים כבדו והעריצו את גדולתו, כמו

שמוספר שהייתה אוניה שהובילה עולי רגל ובלב ים, קמה סערה גדולה והאוניה הלכה להיטבע כל אחד מהנוסעים התפלל לאלהיו ולא נושעו, היה גוי מתושבי העיר יזד ששמע על גדולתו של הרב, התחיל להתפלל בזכות הרב אור שרגא הושיעני.

רק הזכיר את שם הרב- שקט הים מזעפו והיה קידוש שם שמים בעיני הגויים שעד עכשיו באים על קברו ומדליקים נרות ומתפללים לבקש את מבוקשם, וזכה שבניו אחריו ר' משה ור' שמואל ששימשו כחכמים רוחניים וכמנהיגים והיו בקיאים בנסתר ובנגלה.

ובשנים האחרונות נתגלה זוהר הקדוש של בנו של הרב אור שרגא.

ר' שמואל שחיבר על אביו הרב אור שרגא את השיר "שבח לאל עליון", שיר שהוא על פי הקבלה בו הוא רומז את כל עשר הספירות, ובשולי זהויר כתב יד קודש שחידש חיידושים על דברי הזוהר, וכן כל השולשלת שלו כולם היו רבני העדה ומנהיגי ההחידושי תורה ויראת ה' טהורה, ולכן נקראה העיר יזד ירושלים הקטנה.

ובשנת אהבת עולם קרא אלוקים לאור ליישיבה של מעלה והוא עומד עלינו בתפילותיו למען עם ישראל ועורכים לכבודו הילולות רבות ברחבי הארץ והמשתתפים זוכים לראות בו ישועות גדולות ניסים ונפלאות נגד הטבע זכותו ותורתו של רבינו תגן בעד כל כלל עם ישראל לישועות ורפואות גדולות והקב"ה יאמר די לצרותינו אמן.

העלון להצלחתם של: רינת ציונה בת חנה חני- בשורות טובות, ברוך שמעון בן שרה- רפואה שלמה, יוסף בן אסתר- הצלחה ובריאות, מרים רבקה בת שושנה- בריאות איתנה, שרין בת מרים- הצלחה ובריאות, יוסף בן רמה- הצלחה בתורה, צפורה בת רבקה- רפואה שלמה, תמיר בן יצחק- הצלחה בכל, יצחק אופיר בן אורלי- בריאות איתנה.

שאלה: אדם שנתן כסף לחבירו כדי שישלם לו את חובו כגון ארנונה וכדו' ומכל סיבה שהיא אותו אדם נתעכב מלשלם וקיבל קנס עבור איחור התשלום, האם יש מקום לתבוע את חבירו על הנזק שנגרם מחמתו, או דהוי רק גרמא ופטור?

תשובה: הגמ' בב"ק נט: איתא, השולח את הבערה ביד חרש שוטה וקטן ושרפו לגרום נזק או מניעת רווח לחבירו, וא"כ נראה לומר שיהיה אסור לו לגלות שאפשר להשיג את אותו הרכב במחיר זול יותר שהרי הוא משיג גבול רעהו, אך מאידך יש לומר שלא רק שאינו עובר בלאו 'דלא תשיג', אלא אף מקיים מצוות השבת אבידה. ומכאן ספק זה כתבו הפוסקים לחלק, שאם הקונה נמצא כבר במשא ומתן עם המוכר על קניית הרכב אסור לו לגלות על כך משום השגת גבול, אבל באופן שעדיין לא התחיל במשא ומתן עם בעל הרכב אלא רק דיבורים בעלמא, הדין שמוותר לו לגלות לחבירו על כך ואף מקיים בכך מצוות השבת אבידה, וכן הסכים הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א.

וכן פסק הרמב"ם בהל' חובל ומזיק פ"ז הל' ח'. וכן פסק מרן בשו"ע חו"מ סי' ת"כ סעי' י"א כדברי התוס' ורש"י שכתב בזה"ל "הכניסו לחדר וסגר עליו ובטלו ממלאכתו אינו נותן לו אלא שבת בלבד אבל אם היה סגור בחדר וסגר עליו מלצאת הוא גרמא בניזקין ופטור מדיני אדם" ע"ש.

להלכה: היות והוא רק גרם לכך נחשב לגרמא בניזקין שפטור, אך בדיני שומרים חייב אותו אדם ולכן חייב לפייסו.

ניתן לשמוע כל יום 3 דקות של הצלחה יומית *5293* שלוחה 5

שאלה: אדם היודע על חבירו שרוצה לקנות רכב מאדם מסוים במחיר יקר, והוא יודע שניתן להשיגו במחיר מוזל יותר, האם מותר לגלות לחבירו על כך, שהרי לכאורה הוא גורם הפסד לאדם השלישי?

תשובה: נאמר בתורה "לא תשיג גבול רעך" ומכאן למדו חכמים שאסור לאדם לגרום נזק או מניעת רווח לחבירו, וא"כ נראה לומר שיהיה אסור לו לגלות שאפשר להשיג את אותו הרכב במחיר זול יותר שהרי הוא משיג גבול רעהו, אך מאידך יש לומר שלא רק שאינו עובר בלאו 'דלא תשיג', אלא אף מקיים מצוות השבת אבידה. ומכאן ספק זה כתבו הפוסקים לחלק, שאם הקונה נמצא כבר במשא ומתן עם המוכר על קניית הרכב אסור לו לגלות על כך משום השגת גבול, אבל באופן שעדיין לא התחיל במשא ומתן עם בעל הרכב אלא רק דיבורים בעלמא, הדין שמוותר לו לגלות לחבירו על כך ואף מקיים בכך מצוות השבת אבידה, וכן הסכים הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א.

להלכה: אם חבירו כבר התחיל את המשא ומתן בינו לבין בעל הרכב אסור לגלות לו, ורק אם עדיין לא התחיל במו"מ אלא רק דיבורים בעלמא מצווה עליו לגלות לו. וה"ה לכל חפץ שרוצה לקנות חבירו.

ונכון שיעשו התרה בפני שלושה. ומכאן הודעה רבה לאורייתא שלא להזמין לברית מילה כלל ועיקר. אלא רק יודיע היכן הברית ובאיזה שעה, ולא לומר אני מזמין אותך לברית כמו שכתב בפתחי תשובה: אלא רק בהודעה בעלמא. ועיין בכל הנ"ל בספר יביע אומר חלק ד' סימן י"ט יורה דעה.

שאלה: אישה שמתפללת בבית ובאמצע תפילת העמידה הילדים רבים בניהם, האם מותר לה להשתיקם או לפסוע באמצע התפילה כדי להשתיקם?

תשובה: ילדים קטנים שמפריעים באמצע תפילת העמידה ואין האישה יכולה לכוון מותר לה להשתיקם ברמז אך אסור להפסיק בדיבור ואם אין הרמז מועיל מותר לה לפסוע באמצע התפילה כדי להשתיקם אך לא תפסיק בדיבור.

שאלה: מה הדין באישה שמתפללת בביתה ובאמצע תפילת העמידה מריחה ריח רע מבנה הקטן?

תשובה: כתב מרן השו"ע (סימן ע"ג) וזה לשונו: הייתה צואת אדם מאחרי צריך להרחיק ארבע אמות ממקום שכלה הריח, ואפילו אם יש לו חולי שאינו מריח, צריך להרחיק, ע"כ. יוצא שאם יש בכלל אותו אזור ריח רע, אף שהילד לא קרוב אליה, חייבת להתרחק מאותו מקום שפסק הריח ארבע אמות (שהוא 1.92 מטר). או שתעבור להתפלל בחדר הסמוך לו שהוא נקי מריח.

שאלה: אדם שהוזמן לברית ובעקבות המצב. או מסיבה אחרת נמנע ללכת לברית. האם יש בזה איסור?

תשובה: הגמרא בפסחים (ק"ג) אומרת שבע מנוודים לשמים ויש אומרים אף מי שאינו מסב בחבורה של מצוה.

ועיין שם בתו"ס שכתבו: שהיא סעודה של ברית מילה. דאמרינן במדרש שכל המשתתף בסעודת ברית מילה ניצל מדינה של גיהנום. וכן פסק הרמ"ה (יורה דעה סימן רס"ה סעיף י"ב) וזה לשונו: "נהגו לקחת מינים לסעודת מילה דמקרה סעודת מצוה וכל מי שאינו אוכל בסעודת מילה הוא כמנודה לשמים ודווקא שנמצאים שם בני אדם הגונים אבל עם נמצאים שם בני אדם שאינם הגונים אין צריך לאכול שם" ע"כ. ולכן צריך לשם לב שאדם שהזמינו אותו לברית מילה שיבוא ויסעד בסעודה.

אבל אם האדם אינו יכול לבוא מאיזה סיבה שלא תהיה יש כמה צירופים להקל. 1. שהיה שם 10 אנשים בלעדיו.

2. אולי נמצאים שם בני אדם שאינם הגונים.

3. שכל הזמנה שמזמינים כיום היא לשם כבוד ולא תמיד מתכוונים שיבואו.

כמה דברים שחשוב לדעת לפני שכוועסים

3. הכעס מזיק לעיניים: כשכוועסים הגוף משחרר "הורמוני לחץ", בראשם אנדרנלין וקורטיזול. האישונים מתרחבים כדי שייכנס יותר אור והעיניים מתכווצות כדי לחדד הראייה, על מנת לזהות טוב יותר איזונים פוטנציאליים.

הבעיה היא שרמות גבוהות של הורמוני לחץ נמצאו קשורות עם שלל מחלות עיניים בין היתר בשל פגיעה במצבים אלו בזרימת הדם לכלי הדם המזינים את מערכת הראייה (עצב הראייה, רשתית וכו')

בגמרא נאמר שהכעס מכלה את העיניים (נדרים כ"ב). אצל דוד המלך בספר תהילים מופיע: "עששה מכעס עיני, עתקה בכל צוררי" (תהילים ו, ח).

פרשנות אחת - עששה העין - הכוונה לעין שמאורה הפך כהה, כאילו רואה דרך זכוכית (רש"י) ויש מפרשים - עששה מלשון ריקון.

אם לסכם אז לכעוס זה ממש לא בריא. מהתנהגות פסולה ומזיקה ועד נזקים של ממש לבריאות: מחלות מעיים, סוכרת, לחץ דם ומחלות לב, פגיעה בכבד, בעיניים ובמערכת החיסונית. הכעס מחליש את הגוף, ומגדיל הסיכון לחלות.

1. הכעס גורם לכאב ראש (מיגרנה): אחת הסיבות להופעת כאבי ראש ממיגרנה, היא התרחבות והתכווצות של עורקי התרדמה (קרוטיס). שלב ההתכווצות (הפרדום) נקשר עם רגישות לאור או לרעש אבל גם עם כעס ועצבנות.

בשלב ההתרחבות של העורק, לאחר ההתכווצות, משתחררים כימיקלים מסוימים שמגרים את קצות העצבים וגורמים לכאב.

2. כעס עלול לגרום למחלות לב מסכנות חיים: קיימים המון פרסומים מדעיים שמצאו קשר בין מצבי לחץ (סטריס - בתוך כך כעס) לבין מוות ותחלואה ממחלות לב. אחד מהמוכרים הוא קשר חיובי בין חשיפה לאירועי סטרס לבין הופעת אוטם שריר הלב - התקף לב שעלול להסתיים במוות פתאומי.

אמנם המנגנון המוביל לכך לא לגמרי ברור, אולם קיימת תמימות דעים ששני גורמי סיכון חזקים להופעת מחלת לב - לחץ דם וכולסטרול - מושפעים ישירות מלחץ כמו בעת כעס.

להיות עם האמונה

הרב הגאון רבי יעקב לוגאסי שליט"א
רב מדרשיית "בית מרן" ומחבר סדרת הספרים "נר לרגלי" ועוד...

להביט נכון על האבות הקדושים

חשוב מאוד שנדע להסתכל נכון על אבותינו הקדושים. בספר 'תפארת אבות' מסופר, שאדם שלח את בנו לאיזה מלמד ואמר לו: "בני לא כישרוני במיוחד. אל תעמיס עליו תורה כדי לעשותו רבי עקיבא איגר או הגאון מוילנא. אם היה כמו אברהם אבינו, זה מספיק לי...".

בורות כזאת עלולה לצמוח בלבבות אלה שהתבגרו בגילם, אולם לא בהתבוננותם על סיפורי האבות. הם קוראים את פסוקי התורה בשטחיות כילדים בבית ספר. ואילו המתבונן משתאה על גדולת הרוח וגילוי האמונה של אבותינו בדור של עבודה זרה, עם השקפה של מינות והפקרות, ולמרות הכל עמדו בניסיונות קשים שחייבו אותם למסירות נפש ממש. הם 'חרשו את הקרקע', כדי שהאמונה בקב"ה תהיה מושרשת בקרב 'פירותיהם', בקרבנו. ניתן לכך כמה דוגמאות. באים אורחים לאוהל אברהם ושרה, אוכלים ושותים, ומברכים את שרה, שלשנה הבאה תזכה בנ. נאמר "ותצחק שרה בקרבה", והקב"ה תובע ממנה "למה זה צחקה שרה?", "ותכחש שרה ותאמר לא צחקתי, ויאמר, לא כי צחקת". איזה ויכוח זה? כן צחקה... לא צחקה...

אם לשרה לא הייתה אמונה בנס הזה, מדוע שתפחד ותכחיש את צחוקה?! התורה מעידה ששרה אכן צחקה בקרבה, כלומר באינסיטינקט הראשוני שלה, אבל לא הגיעה לכדי חיוך, ובוודאי שלא לידי צחוק ממש. מיד שרה התעשתה והבינה: מדוע אני מגחכת?! ולכן טענה "לא צחקתי", כי לא הגיעה לביטוי חיצוני כלשהו. ואילו הקב"ה, בוחן לבות וכליות, עונה "לא, כי צחקת" - בקרבך

צחקת. ונתבונן: אם הקב"ה תובע את שרה אמונו על תגובתה הטבעית בשנייה הראשונה, האם נוכל להבין באיזו גדולת נפש מדובר?! אברהם אבינו התנסה בעשרה ניסיונות ולא הרחרח אחר הקב"ה. ה' הביטח לו "כי ביצחק יקרא לך זרע", ולאחר מכן אמר לו "לך העלול לעולה" - תשחט אותו! אברהם לא שואל שאלות. גם יצחק שמבין כמה רגעים לפני עקידתו שהוא השה לעולה, ממשיך ללכת עם אביו. הלא בעקידה מאבד אברהם אבינו את כל מפעלו להשריש את האמונה בקב"ה בעולם, ומסכן את חיי שרה אשתו, וכפי שאכן קרה כשמתה משמועת העקידה, אבל שום חשבון לא עמד בפניהם מלקיים את מצוות ה'. האם אנחנו משיגים את רום מעלתם?!

אם לא נסתכל על האבות הקדושים בעין נכונה, חלילה נאבד את כוחנו ועומק אמונתנו. כשאנחנו יודעים שיש לנו כאלה אבות ואמהות, כאלה שורשים איתנים, זה מעניק לנו את הביטחון והאמונה שאנו כה זקוקים להם.

כשאדם לא מאמין שיש בקרבו אמונה הירושה לו מאבותיו, אזי האמונה קשה אצלו להשגה. יהודי צריך לומר: "נשמתי קשורה לאמונת אבותיי הקדושים, ובתוך תוכי אני מאמין". אמנם אריכות הגלות, רוחות המינות המנשבות בעולם, וההפקרות שמשתוללת בו, מטשטשות את האמונה, אבל כשהאדם יודע, שהאמונה נמצאת בתוך תוכו מכוח אבותיו ואמונתו הקדושים, ולא מוטל עליו אלא לנקותה, להבריאה, וללטשה עד שתאיר בקרבו, קל לו בהרבה.

**לרכישת דיסקים 5 דקות חי באמונה של כבוד הרב לוגאסי שליט"א
(כ 100 שיעורים בדיסק) חייג 5290***

חינוך הילדים

הרה"ג רבי אבנר קווארש שליט"א
מרצה בשלום בית וחינוך ילדים

הורדת פקודה

עלינו ללמוד מספר כללים בהורדת פקודה, שמפעילה את הילד לבצע פעולות או שמונעת אותו מהתנהגות לא טובה.

· **לדבר בגובה העיניים** - צריך לומר לילד מילים ברורות ומובנות. לא לומר מילים קשות, מופשטות, מסובכות או כלליות. הילד צריך להבין את ההוראה. ניתן דוגמא: מושיקו הרביץ לאחיו. אמרה לו אמא: תפסיק להיות אלים... מושיקו הביט סביבו ולא הבין היכן יש עלים, לאלו עלים אמא התכוונה... אמא אחרת אמרה: חדל לבצע פרובוקציות... מילים כאלו אפילו במשטרה לא אומרים.

הרי לפנינו סוג של פקודות שלא מתאימות בכלל לרמת הבנתו של הילד. צריך לומר לו באופן ברור: אל תרביץ לאחייך!

שמעתי פעם שהורים אומרים לילד: אני אתן לך חינוך! וזה במקום: אני אתן לך עונש! ההורים רוצים להיות עדינים, אבל מעבירים מסר לא ברור.

דוגמא נוספת: נתי חזר מהלימודים בשעה אחת וחצי, ואמא היתה בבית במטבח. הוא זרק את התיק, ירק על הקיר, בעט באחיו, צבט את אחותו ונשך את התינוק. אמא סבלה את ההתנהגויות שלו והתאפקה לא להתפרץ. ומה שבר אותה? אתמול הם קיבלו סלון עור חדש של "נטוצ' 40,000 שווי. נתי, אחרי כל מה שעשה, קפץ על הספה החדשה עם נעליו מלאות הבוץ...

לפתע הוא שמע מהמטבח צעקה גדולה ומרה: לאאאאאאאא... הוא הבחין שמפתח המטבח יוצאת גברת שגובהה שני מטרים ורוחבה 80 ס"מ ורצה אליו. נתי נדבק אל הקיר. אמא הורידה את ראשה עד לגובה עיניו והוציאה שאגה מפיה: תהיה ילד טווב. מעוצמת הצעקה התמונה נפלה...

הורים יקרים, האם הפקודה: 'תהיה ילד טוב!' היא פקודה ברורה או מטושטשת? לכולנו ברור שהיא לא אמרה למעשה כלום. למה היא התכוונה במילים 'ילד טוב', ליריקה, לבעיטה, לצביטה, לנשיכה, או לקפיצה על הספה? ובכלל, מה זה ילד טוב?

לכל הורה יש סברה אחרת מה זה ילד טוב. אחד חושב שזה ילד ממושמע, השני אומר שזה ילד שמקבל 100 במבחנים, השלישי יגיד שזה ילד ששומר על נקינות. כל הורה, לפי הקשיים שלו עם ילדיו, יגדיר אחרת את הילד הטוב.

כולנו מבינים שהדבר שהריץ את האמא החוצה מהמטבח הוא הקפיצה על הספה. אם כן, אמא יקרה, דברי ברור: 'אל תדרוך עם נעלים על הספה!'

הילד חייב להבין מה גרם לאמא להיות נסערת. לזאת יקרא 'פקודה'. אנו ההורים צריכים להתרגל לומר בדיוק מה קוואב לנו ומה מפריע לנו. הילד לא צריך לנחש.

לפעמים אנו מנהלים שיחה עם הילד בבחינת - 'דושיה של חרשים'. מרוב שאנו עדינים ולא רוצים להבין, אנו משתמשים במילים שלא מתאימות בכלל להעברת המסר. (ילדינו, הרב אבנר קווארש)

הזוכה בחידון הסט יביע אומר
de אורנו ורבנו רבי אובדיה יוסף צצוק"ל

אברהם אטיאס מרחובות נ"י

עורכי העלון מברכים את כל הילדים הצדיקים ששלחו פתרונות על מרן צצוק"ל שיזכו להיות גדולים בתורה ויראת שמים ומידות טובות. אמון!

העלון להצלחתם של: ג. בן אביבה - בשורות טובות, מוריה מרים בת שושנה - זיווג גון, משה אהרן בן רחל - הצלחה בכל, עופר בן גילה - הצלחה בכל, תום בן יעל - עליה רוחנית, חיים בן רות - הצלחה בכל, אברהם בן רחל - בריאות איתנה, פיקה רבקה בת יפה הצלחה בכל, דוד בן נחמה - שיתקבל לישיבה, חיים ישועה בן חיה דובה-רפואה שלמה, יוסף בן רות - בריאות איתנה.

הילולא רבא
של המקובל האלקי
רבי אור שרגא זיע"א

הרבנות הראשית ירושלים | בית המנסת נווה דוד ע"ש הרב דוד נתן זצ"ל | ישיבת נווה דוד ע"ש הגה"צ הרב דוד שרגא
בנשיאות המרא דאתרא הרה"ג ר' ברוך שרגא שליט"א ראב"ד ירושלים

הילולא רבא
של המקובל האלקי
רבי אור שרגא זיע"א

הילולא רבא

לאור המצב התקיים השנה במסגרת מצומצמת
ההילולה המסורתית והמרכזית של

המקובל האלקי והמלומד בניסים המאור הגדול

הרב אור שרגא זיע"א

ערב מסוגל לישועות

שתתקיים אי"ה במסגרת לימודי ליל שישי

ביום חמישי אור לכ"ז השוון תשפ"א

בתוכנית כדלהלן: בשעה: 20:30 שיעור דף היומי, 21:30 תפילת ערבית

בהיכל בית הכנסת רח' ההגנה 13 הגבעה הצרפתית, ירושלים

מסיפורי נפלאותיו ישמיע הרה"ג ברוך שרגא שליט"א

בא"ב למאור הגדול הרב אור שרגא זיע"א

תיקון הצות פתיחת ההיכל ותפילה לשלום עם ישראל

בשורה משמחת!

עלון 'בית מרן' פותח בעז"ה מדור חדש

בנושא "כשרות המזון"

ע"י הרב אברהם דניאל שליט"א

ניתן להשאיר שאלות במוקד

והתשובות ינתנו במדור החדש על גבי העלון

להשאר שאלות חייגו:

*5293 *שלוחה 25*

מדריך חתנים

בהסמכת הרב שמחה כהן שליט"א

והרב נחום דיאמנט שליט"א

וכולל נסיון רב בתחום

ילווה אתכם בדרככם החשובה לזוגיות בטוחה
ונישואין מוצלחים בעז"ה

לפרטים: שמואל שרגא 054-8461538
(אזור הצפון)

מרכז הכשרה תורני העולמי

קורס
שחיטה
יום ד' בני ברק

קורס
"ידן ידן"
(דיינות)
יום ב' בני ברק

קורס
"יורה יורה"
(רבנות)
יום ד' בני ברק | יום ה' ים

עתידים
מרכז הכשרה תורני

מחירים מוזלים עקב הקורונה

1700-72-1313

זמן
כשר
ממכה
של שש

העלון להצלחתם של: ישראל אריה בן מרים- הצלחה ובריאות, אברהם יהודה בן כרמלה- רפואה שלמה, אולגה הדסה בת שרה- ברכה והצלחה, אורטל עינבר בת ברכה- בשורות טובות, אורי בן רבקה סיגלית- חזרה בתשובה, אורלי חנה בת מיכל- נחת מהילדים, אורנה רחל בת אלקה- בשורות טובות, אלעזר בן אביגיל להצלחה בישיבה.